

แนวทางการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาศักยภาพ
ของหน่วย กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก พิชักษณ์ บุปผาพันธุ์

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2568

เอกสารวิจัยเรื่อง การปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาพัฒนา
ศักยภาพของหน่วย กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

โดย พันเอก พิจักษณ์ บุปผาพันธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก เจษฎา เหมหาชาติ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2568 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดี

พลตรี

(เกียรติชัย โอภาโส)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

พันเอก

(พิชชญาน พวงทอง)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ชิตวัจน์ บุรัมย์กร)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ธันกรกรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร)

กรรมการ

พันเอก

(เจษฎา เหมหาชาติ)

กรรมการและเลขานุการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก พิจักษณ์ บุปผาพันธุ์
เรื่อง การปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาพัฒนาศักยภาพ
ของหน่วยกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
วันที่ 9 กันยายน 2568 จำนวนคำ : 12,973 จำนวนหน้า : 39
คำสำคัญ ทหารกองประจำการ, การปลูกฝังอุดมการณ์, การฝึกทหาร
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหารของทหารกองประจำการในหน่วยกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ และเสนอแนวทางในการพัฒนาแนวคิดและระบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ที่เข้มแข็งและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบัน โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายนอกด้วยโมเดล PESTEL และปัจจัยภายในด้วยโมเดล 7S ของ McKinsey รวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ด้วย SWOT และ TOWS Matrix เพื่อประเมินโอกาส ความเสี่ยง จุดแข็ง และจุดอ่อนในบริบทของหน่วยทหาร ในการพัฒนากำลังพลรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมทั้งด้านวินัย ความรักชาติ จิตวิญญาณความเป็นทหาร และทัศนคติที่เหมาะสมต่อบทบาทหน้าที่ของกองทัพ โดยผลการศึกษาพบว่า ทหารกองประจำการในยุคปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม Gen Z เผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งในด้านเทคโนโลยี ค่านิยมทางสังคม ภาวะเศรษฐกิจ และแรงกดดันจากโลกโซเชียลมีเดีย ซึ่งล้วนมีผลต่อระดับความตระหนักรู้ ความผูกพันต่อกองทัพ และความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะทหารรับใช้ชาติ ทั้งนี้การปลูกฝังอุดมการณ์แบบเดิมที่ใช้รูปแบบการฝึกที่เน้นระเบียบวินัยเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพออีกต่อไปในบริบทของการฝึกอบรมยุคใหม่

จากผลการวิจัยสามารถวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาอุดมการณ์ทางทหารให้มีความยั่งยืน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นเครื่องมือสนับสนุนทั้งการใช้ระบบ e-Learning, Virtual Reality, และแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ใช้โต้ตอบหรือใช้ในการถ่ายทอดแนวคิดและค่านิยมของกองทัพ รวมถึงการออกแบบหลักสูตรการฝึกที่บูรณาการกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ และโครงการความร่วมมือกับภาคประชาสังคม เพื่อลดทัศนคติด้านลบที่สังคมมีต่อการเกณฑ์ทหาร ตลอดจนการฝึกอบรมครูต้นแบบ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Pijak Bubparn
TITLE: Guidances on instilling military ideology in conscripts for enhancing the Capability of the 2nd Infantry Division, King's Guard.
DATE: 9 September, 2025 **WORD COUNT :** 12,973 **PAGES :** 39
KEY TERMS: Military ideology, conscripts, Capability
CLASSIFICATION: Unclassified

This research aims to study the current conditions and challenges related to instilling military ideology in conscripts of the 2nd Infantry Division, King's Guard, and to propose guidelines for developing concepts and training systems that foster strong and appropriate ideology in line with the modern environment. The study applies external factor analysis using the PESTEL model and internal factor analysis through McKinsey's 7S model, along with strategic analysis using SWOT and TOWS Matrix, to evaluate opportunities, risks, strengths, and weaknesses within the military unit's context. The goal is to prepare a new generation of personnel with discipline, patriotism, military spirit, and appropriate attitudes toward the military's role.

The findings reveal that today's conscripts—most of whom belong to Gen Z—face various external influences, including technological advancements, changing social values, economic pressures, and the impact of social media. These factors affect their awareness, sense of belonging to the military, and understanding of their role as defenders of the nation. Traditional methods of instilling ideology that focus solely on discipline are no longer sufficient in the context of modern training.

Based on the research results, sustainable approaches to enhancing military ideology were synthesized, emphasizing the use of digital technology as a support tool—such as e-Learning systems, virtual reality, and interactive digital platforms to convey the military's values and beliefs. The proposed training

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในการศึกษา ตลอดจนความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชิตวัจน์ บุรัมย์กร ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา และ พันเอก เจษฎา เหมหาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลรวมถึงตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียด จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วง และเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ พลตรี เกียรติชัย โอภาโส ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่ให้ความกรุณาตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา พันเอก พิษณุณ พวงทอง ประธานกรรมการและ พันเอก ธนกรกรรณ์ ณ บ่อมเพ็ชร ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ รวมทั้งเอกสาร งานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ศึกษาไว้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมความคิดและพัฒนางานวิจัยนี้ขึ้นมาได้ ผู้วิจัยจะนำเอาความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหน่วยงานของกองทัพที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แผนและนโยบาย	7
แนวคิดและทฤษฎี	11
โครงสร้างและภารกิจของกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	
การวิเคราะห์สภาพปัญหาของ ทหารกองประจำการ	21
กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์	
การวิเคราะห์อุดมการณ์ทางทหาร ของทหารกองประจำการ	23
กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์	
การวิเคราะห์แนวทางกำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิด	27
และอุดมการณ์ทางทหาร ให้กับ ทหารกองประจำการ	
บทที่ 4 บทอภิปรายผล	
สภาพปัญหาของทหารกองประจำการ	29
อุดมการณ์ทางทหารของทหารกองประจำการ	30
การกำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร	33
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	36
ข้อเสนอแนะ	38
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุดมการณ์ (Ideology) หมายถึง จินตนาการ ที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดีงามและความจริง ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตอันสูงส่งที่จูงใจให้มนุษย์พยายาม มุ่งมั่นที่จะทำหรือบรรลุถึง” เป็นพลังอำนาจที่ทำให้เกิดความกลมเกลียวเป็นปึกแผ่นและจิตสำนึกร่วมในสังคม กองทัพไทยเป็นสถาบันสำคัญหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังอุดมการณ์ โดยเป็นการปลูกฝังให้ยึดถือในหลักการ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรือทฤษฎีบางอย่างซึ่งเป็นวิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมาในสังคม

อุดมการณ์ทางทหาร (Military Ideology) คือ มาตรฐานแห่งความดีงามอันสุดยอดในหน้าที่ของนักรบของชาติที่ต้องมุ่งมั่น อุทิศตนเพื่อให้บรรลุถึง อุดมการณ์ทางทหารจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อความเป็นทหารอาชีพ การมีอุดมการณ์ทางทหารที่ฝังแน่นจะเป็นแนวทางให้ทหารเกิดความสำนึกในหน้าที่ยึดมั่นในผลสำเร็จของภารกิจ ซึ่งจะเป็นหลักประกันได้ว่าผู้ที่มีอุดมการณ์ทางทหารที่ฝังแน่นและกล้าแกร่งจะนำผลดีมาสู่กองทัพและประเทศชาติได้มากมาย¹

ในปัจจุบัน บริบทของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะภายใต้ระบบทุนนิยมและสื่อดิจิทัล ส่งผลต่อแนวคิดและพฤติกรรมของเยาวชนไทย ซึ่งรวมถึงทหารกองประจำการที่เข้าสู่กองทัพในแต่ละปี โดยเฉพาะกลุ่ม Gen Z ซึ่งเติบโตขึ้นมาท่ามกลางอิทธิพลของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้แนวคิดด้านอุดมการณ์ของทหารรุ่นใหม่แตกต่างจากอดีตระบบทุนนิยมเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ แต่กลับมีข้อจำกัดในการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียม ขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลตอบแทนตามสัดส่วนที่ควร ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ คนส่วนน้อยร่ำรวยขึ้น ขณะที่คนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในภาวะยากจน ทำให้ความเหลื่อมล้ำกลายเป็นอุปสรรคต่อความเป็นธรรมในสังคมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเทศไทย

จากบริบทที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าอุดมการณ์ (ideology) ของสมาชิกในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม กลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างชัดเจนคือวัยรุ่น Gen Z หรือกลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี 1997 - 2012 ซึ่งถูกมองว่าเป็น “อนาคตของประเทศไทย” เนื่องจากพวกเขาเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสังคมที่เข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งส่งผลให้พวกเขามีวิธีคิด

ที่ทันสมัย มีมุมมองต่อโลกที่เปิดกว้าง ในปัจจุบัน วัยรุ่นกลุ่ม Gen Z ต้องเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งกระบวนการคัดเลือกนี้มีเป้าหมายเพื่อจัดกำลังพลไปประจำหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก เกณฑ์การคัดเลือก พิจารณาทั้ง บุคลิกภาพ และ อุดมการณ์ อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์เป็นเรื่องของนามธรรมที่อาจพิสูจน์ได้ยาก ดังนั้นเมื่อกำลังพลเข้าประจำหน่วยแล้ว จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างและปลูกฝัง ทศนคติและ อุดมการณ์ทางทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพ

นอกจากจะต้องยึดถืออุดมการณ์ทางทหารแล้ว ยังต้องยึดมั่นต่อคำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพลและน้อมนำพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานยศทหาร อันมีข้อความที่เป็นพระบรมราโชวาทปรากฏไว้ทุกฉบับ ความว่า “ให้ฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน และรักษาวินัยโดยเคร่งครัด จงเว้นการควรเว้น หมั่นประพฤติการควรประพฤติให้ต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและแบบธรรมเนียมทุกประการ” กองทัพบกได้เห็นความสำคัญการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ให้กำลังพล เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงได้ออกคำสั่งกองทัพบก (ทบ.) ที่ 66/2551 ลง 25 กุมภาพันธ์ 2551 และคำสั่ง ทบ.ที่ 1/2551 ลง 18 สิงหาคม 2251 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก เพื่อรับผิดชอบงานที่ปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหาร

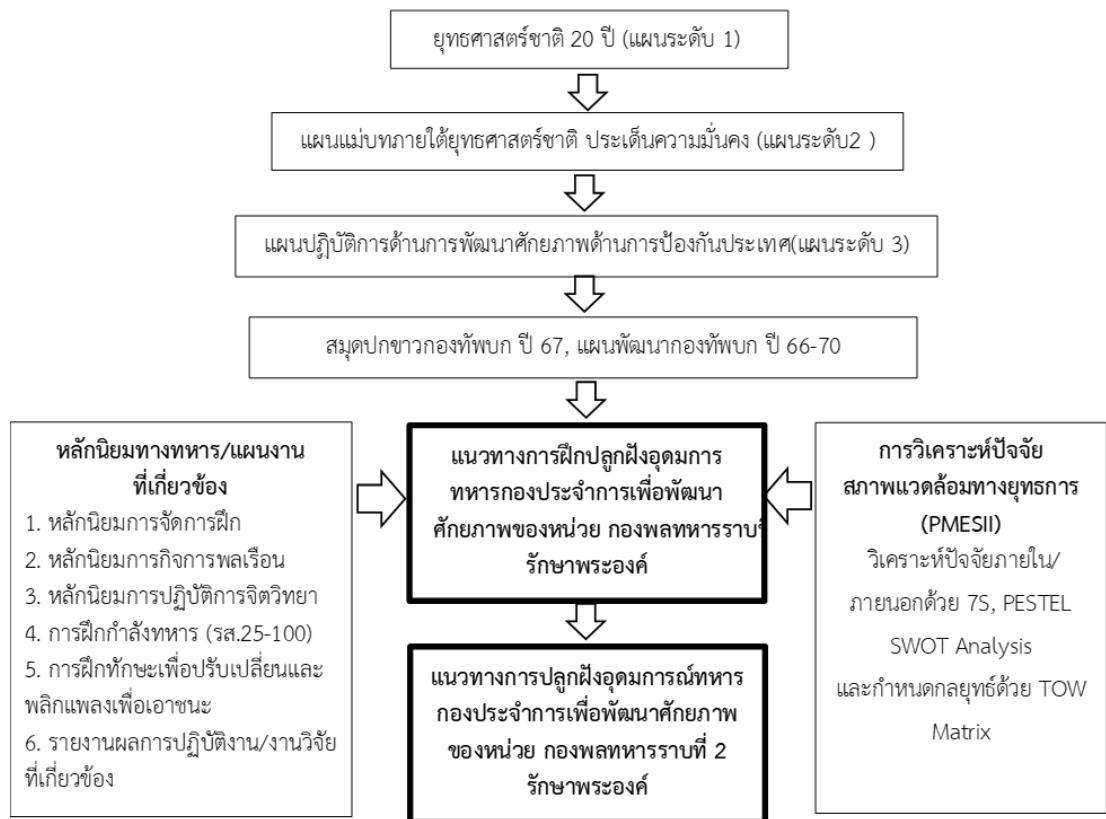
กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับทหารกองประจำการในเรื่อง การปลูกฝังอุดมการณ์ ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เนื่องจากเป็นหน่วยสำคัญของกองทัพบกที่มีภารกิจหลักในการปกป้องอธิปไตยของชาติ ภารกิจสำคัญยิ่งของหน่วย คือ การปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารรักษาพระองค์ ซึ่งถือเป็นเกียรติสูงสุดของทหารกองประจำการ หน่วยนี้ได้รับพระราชหฤทัยไว้วางใจให้ปฏิบัติภารกิจ ถวายความปลอดภัยและถวายพระเกียรติแด่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระราชชนนี และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์อย่างใกล้ชิด

จากบริบทที่กล่าวมา การศึกษาแนวทางการปลูกฝังอุดมการณ์ให้กับทหารกองประจำการ ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้เข้าใจถึง สภาพปัญหาในปัจจุบันของกำลังพล และผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการ ปลูกฝังอุดมการณ์ให้กับทหารใหม่ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นทหาร และนำไปสู่การออกแบบรูปแบบการฝึกที่เหมาะสมสำหรับ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยให้สูงขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติภารกิจเพื่อชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
2. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางทหาร ของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
3. เพื่อศึกษากำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร ให้กับทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ เพื่อสร้างศักยภาพและขีดความสามารถให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉพาะการฝึกครุฑหาร และการฝึกทหารใหม่

2.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการ และกำลังพลของกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีการฝึกทหารกองประจำการ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน

2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่กองทัพบกที่ 1

2.4 ขอบเขตด้านเวลา คือตั้งแต่เดือนมกราคม 2567 จนถึงปัจจุบัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ด้วยการสังเกตการณ์ เปรียบเทียบ และวิเคราะห์ หาแนวทางการฝึกทหารกองประจำการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี SWOT Analysis, TOW Matrix, PMESII และสังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์และพัฒนาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม \ หัวง	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68
1. เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อวิจัย	↔							
2. สอบการนำเสนอโครงร่างวิจัย		↔						
3. ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา			↔	↔				
4. วิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล					↔	↔		
5. การสรุปผลการวิจัย						↔		
6. การนำเสนอผลการวิจัย							↔	
7. จัดทำรูปเล่ม								↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อได้ทราบสภาพปัญหาของ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
2. เพื่อได้ทราบอุดมการณ์ทางทหาร ของ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
3. เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดรูปแบบและแนวทางการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร ให้กับ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ในการสร้างศักยภาพและขีดความสามารถ

บทที่ 2

บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึง แผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนทั้ง 3 ระดับ การปฏิบัติการพิเศษร่วมของกองทัพไทยตามแผนป้องกันประเทศ ทฤษฎี และหลักนิยามทางทหารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นข้อมูลความรู้สำหรับการวิเคราะห์ รวมทั้งทำให้ได้เห็นแนวทางการใช้กำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยต่อไป

แผนและนโยบาย

1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนงาน 3 ระดับ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยเป็น “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทาย และภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อการบรรลุ วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

ภัยคุกคามต่อผลประโยชน์และเป้าหมายของชาติ ในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็น ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมาย คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศ ให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นใน

1.1.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย

1) การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคงเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข จะสังเกตได้ว่า กลุ่มคน Gen Z ที่จะเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

2) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาคเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น ซึ่งการที่จะบรรลุประเด็นความมั่นคงในข้อนี้ นั้น ทหารกองประจำการมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะการเป็นชนกลุ่มหนึ่งในหมู่ประชาชนทั่วไป และเป็นทหารอีกด้วย

3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทหารกองประจำการจึงเป็นการส่งเสริมการปฏิบัติในประเด็นยุทธศาสตร์นี้ได้เป็นอย่างดี

4) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่างๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม และพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (แผนระดับ2)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในทุกมิติให้กับประเทศ โดยครอบคลุม 5 แผนย่อยหลัก ได้แก่ การรักษาความสงบภายใน การป้องกันปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพ ปลุกฝังดำเนินการ ประเทศรับภัยคุกคาม การบูรณาการความร่วมมือกับอาเซียน และนานาชาติ และการพัฒนากลไกบริหารจัดการแบบองค์รวม เน้นการสร้างเสถียรภาพ การแก้ปัญหาเดิมไม่ให้เกิดซ้ำ และเตรียมรับมือปัญหาใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและขับเคลื่อนร่วมกับยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น

3. แผนการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการป้องกันประเทศ (แผนระดับ3)

แผนนี้จัดทำโดยกระทรวงกลาโหม เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทและแผนระดับชาติอื่น ๆ มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทั้งในและต่างประเทศวิสัยทัศน์คือให้กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงมีศักยภาพ พร้อมเผชิญ

วิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพวัตถุประสงค์หลักคือการพัฒนาความทันสมัยของระบบความมั่นคง เพิ่มขีดความสามารถทางเทคโนโลยี และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศประกอบด้วย 6 แนวทางการดำเนินงาน เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนากำลังพลสำรอง และการผนึกกำลังทรัพยากรเชื่อมโยงกับเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และเป้าหมาย SDGs ใช้หลักการบริหาร PDCA และระบบ eMENSCR เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาด้านกำลังพลในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาด้านอุดมการณ์ทหาร ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านกำลังพล สิทธิกำลังพล สิทธิสวัสดิการ

4. สมุดปกขาวกองทัพบก ปี 2567⁴

กล่าวไว้ว่า ขีดความสามารถที่ต้องการด้านกำลังพลว่า กำลังประจำการและกำลังพลสำรองต้องมีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบพร้อมรองรับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนากำลังพลจึงมุ่งเน้นไปที่ระบบการคัดสรรที่มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม รวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังประจำการและกำลังพลสำรองให้ตรงกับความต้องการของกองทัพ

การฝึกมุ่งเน้นทั้งระดับบุคคลและระดับหน่วย ครอบคลุมทุกระดับของความขัดแย้งและทุกมิติของการปฏิบัติการ โดยเน้น การฝึกเสมือนจริง และการใช้ระบบผสมผสาน ได้แก่ การฝึกภายใต้สภาพแวดล้อมจริง การฝึกภายใต้สภาพแวดล้อมจำลอง (Virtual Training) การฝึกในระบบเสมือนจริงภายใต้สภาพแวดล้อมจำลอง (Constructive Training) นอกจากนี้ การฝึกต้องมีความยากและท้าทายต่อหน่วยและกำลังพล โดยเน้นไปที่การปฏิบัติการรบ พร้อมทั้งพัฒนา ระบบจำลองยุทธ์ (Wargames) เพื่อใช้ในการวางแผนและสนับสนุนระบบการฝึก รวมถึงเตรียมกำลังของกองทัพบกให้มีความพร้อมสูงสุด

5. การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านกำลังพล

5.1 การจัดหาและบรรจุกำลังพลให้มีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดสอดคล้องกับการปรับขนาดกองทัพ ให้กะทัดรัด และทันสมัย

5.2 การพัฒนาระบบทหารกองประจำการอาสาสมัคร เพื่อเป็นแนวทางมุ่งไปสู่การมีทหารกองประจำการ ด้วยความสมัครใจทั้งระบบ

5.3 การส่งเสริมให้กำลังพลประเภทอื่นนอกจากทหารประจำการให้สามารถเข้าปฏิบัติงานทดแทน ทหารประจำการในหน่วยที่เหมาะสม

5.4 การพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นกำลังพลกองทัพบก ทั้งการคัดเลือกเพื่อเข้าปฏิบัติงานและการคัดเลือกเพื่อเข้าเป็นนักเรียนในสถาบันการศึกษา สังกัดกองทัพบก โดยส่งเสริมให้พลทหารกองประจำการ ได้รับการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา สังกัดกองทัพบก และจบมารับราชการต่อไป

5.5 การส่งเสริมการดูแลสุขภาพร่างกายของกำลังพลให้มีความพร้อม ในการปฏิบัติภารกิจ

5.6 การเสริมสร้างกำลังพลที่ปฏิบัติงานให้มีทักษะการใช้งานดิจิทัล สร้างความตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามทางสื่อสังคมออนไลน์

5.7 การพัฒนา/ขับเคลื่อนกิจการกำลังพลสำรอง ให้สามารถทดแทน กำลัง เพิ่มเติมกำลัง และขยายกำลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.8 การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการฝึก/การฝึกอบรม โดยมี แนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบการฝึกของ กองทัพบกให้มีความทันสมัย สามารถประเมินผลได้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

6. แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2566 - 2570 ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีดังนี้

6.1 แนวทางใช้กำลังของกองทัพบกในปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือ สงคราม กองทัพบกเน้นการใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ได้แก่การป้องกันและพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยในประเทศ และการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีแนวทาง การดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

6.1.1 การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นภารกิจ หลักของกองทัพ ซึ่งกำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจาก สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน และเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคง ของชาติ มาอย่างยาวนาน กองทัพบก ได้มอบหมายให้ทุกหน่วยให้ความสำคัญกับภารกิจนี้ ด้วยการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

1) การถวายความปลอดภัยและถวายพระเกียรติแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์

2) การเฝ้าตรวจและรายงานการกระทำที่บ่อนทำลายสถาบัน ฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำเนิการในขั้นตอน

3) การจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันฯ อาทิ การถวายพระพร และการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

6.1.2 การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน โดยการสนับสนุนกำลังพลเป็นรายบุคคล และการจัดหน่วยเฉพาะกิจ ภายใต้การควบคุมและอำนวยการปฏิบัติโดย กองทัพบก กองพล หรือมณฑลทหารบก หรือหน่วยระดับรองลงไปจนถึงระดับกองพันในพื้นที่ โดยดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น การช่วยเหลือประชาชน ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง ภัยหนาว อุทกภัย วาตภัย ไฟป่า หมอกควัน) และภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ ที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดในการพัฒนากองทัพบกในห้วงปี 2566 - 2570 มีแนวทางพัฒนากองทัพบกในหลายด้าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1.1 ความพร้อมรบ ด้านกำลังพล

1.1.1 จัดหากำลังพลโดยยึดแนวทาง “กองทัพบกเป็นผู้เลือกบุคคลให้ตรงกับความต้องการของกองทัพบก” ให้จัดหากำลังพลจากแหล่งผลิตที่อยู่ใน การควบคุมของกองทัพบก. และ กระทรวงกลาโหมรวมถึงกำลังพลจากแหล่งภายใน กองทัพบกเป็นหลัก ได้แก่ ทหารกองประจำการ, อส.ทพ. และพนักงานราชการ/ลูกจ้างชั่วคราวสำหรับกำลังพลที่จัดหาจากแหล่งผลิตอื่น ๆ อาทิ นายทหารสัญญาบัตรคุณวุฒิ ปริญญาจากบุคคลพลเรือน/ทหารกองหนุน ให้จัดหาจากบุคคลที่สำเร็จหลักสูตร นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป, บุตรกำลังพลของกองทัพบก และบุคคลที่มีคุณวุฒิ เฉพาะสาขาที่กองทัพบก และ กลาโหม มิได้ผลิต หรือผลิตได้แต่ไม่เพียงพอ เพื่อให้ กองทัพบก ได้กำลังพลที่มีความรู้ ความสามารถ ก้าวทันเทคโนโลยี มีทักษะ บุคลิกลักษณะ และทัศนคติตรงกับความต้องการของกองทัพบก

1.1.2. ปรับลดความต้องการทหารกองประจำการให้เหมาะสมกับขนาดและโครงสร้างของหน่วย รวมทั้งสอดคล้องกับจำนวนประชากรชายที่มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ทั้งนี้ กำหนดให้แต่ละส่วนราชการมีกำลังพลในแต่ละระดับ/ชั้นยศ ที่ได้สัดส่วนสมดุลในการปฏิบัติราชการ ตามพันธกิจหลักของหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการฝึก การอบรม และการศึกษา

1.2.1 นโยบายเกี่ยวกับการฝึกโดยทั่วไป การฝึกกำลังพลของ ทบ. ต้องดำเนินการตั้งแต่ยามปกติ สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงภัยคุกคาม

รูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกประเทศ โดยผลลัพธ์ที่ต้องการ คือ กำลังพลมีความรู้ และประสบการณ์ในหลักนิยม หลักยุทธวิธี เทคนิคการปฏิบัติการรบ รวมทั้งมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่มีอุดมการณ์ทหารคือ มีความรักรบ กล้าหาญ อดทน เสียสละ และมีจิตอาสา ตลอดจน มีทัศนคติที่ดีภายใต้อุดมการณ์ความรักชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีจิตวิญญาณการเป็นทหารอาชีพ โดยดำเนินการฝึกทั้งกำลังกองประจำการ กำลังพลสำรอง และกำลังประเภทอื่น ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน อย่างเป็นระบบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2.2. ประเภทการจัดการฝึก การกำหนดประเภทของการจัดการฝึกของกองทัพบก แบ่งเป็น การฝึกเบื้องต้น มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและความชำนาญในขั้นพื้นฐานแก่กำลังพลและหน่วยให้มีความพร้อมและสามารถปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายทั้งในระดับบุคคลและระดับหน่วย

1.2.3. รูปแบบการจัดการฝึก การกำหนดรูปแบบการจัดการฝึกของกองทัพบก แบ่งเป็นการฝึกตามวงรอบประจำปีและการฝึกพิเศษ เป็นการฝึกตามคำสั่งฝึกของกองทัพบก ทั้งในระดับบุคคล และระดับหน่วย

1.2.4 ด้านการฝึกอบรม และการศึกษา มุ่งพัฒนาระบบการฝึกอบรมและการศึกษาในภาพรวมเพื่อให้กำลังพลมีขีดความสามารถตามที่กองทัพบกต้องการสามารถตอบสนองต่อภารกิจ และการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในด้านการส่งเสริมการฝึกอบรม/การศึกษา ส่งเสริมให้กำลังพลเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะ “การส่งเสริมให้ทหารกองประจำการ ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสมัครเข้าเป็นนักเรียนนายสิบกองทัพบก”

1.2.5 การพัฒนาการฝึกอบรม/การศึกษาเพื่อความทันสมัย โดยพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชัน มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลให้เป็นมาตรฐาน ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ และด้านดิจิทัล การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์

1.2.6 การพัฒนาหลักสูตร ตำรา หลักนิยม ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง

1. ทฤษฎีการเรียนรู้และการปลูกฝังอุดมการณ์ (Social Learning Theory)

การฝึกทหารใหม่ยึดหลักสูตร ยศ.ทบ. เป็นหลัก ฝึกท่ามือเปล่า ท่าอาวุธ และยุทธวิธี รวมถึงการใช้อาวุธจริงใน 300 ชั่วโมงเน้นพัฒนาร่างกายตามหลักวิทยาศาสตร์ การกีฬา เพื่อความแข็งแรง ป้องกันการบาดเจ็บ และโรคลมร้อนปลูกฝังอุดมการณ์ ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างลึกซึ้งและต่อเนื่องแบ่งทหารตามขีดความสามารถเข้าชมรม เช่น คอมพิวเตอร์ กีฬา ช่าง ฯลฯ เพื่อเสริมทักษะเฉพาะทาง มีการประเมินผลทั้งทางตรง (ข้อสอบ ทักษะ) และทางอ้อม (พฤติกรรมบนโซเชียลมีเดีย) นโยบายหลัก ได้แก่ “ทำพื้นฐานดี ยิงปืนแม่น ร่างกายแข็งแรง มีอุดมการณ์” ผู้ฝึกต้องมีจิตวิญญาณแห่งการสร้างคน เข้าใจหลักสูตร และปลูกฝังแนวคิดที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ อย่างอดทนและต่อเนื่อง

2. แนวทางการฝึกเพื่อพัฒนาความกล้าหาญ

2.1 จากหนังสือ การฝึกทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนและพลิกแพลง เพื่อเอาชนะ โดย พลตรี สุทัศน์ จารุมณี กล่าวไว้ว่า ความเชื่อ, ค่านิยม และกฎเกณฑ์ จะกำหนดการกระทำของทั้งบุคคลและหน่วยคล้ายกับระบบควบคุมการจราจร ซึ่งเป็นเครื่องให้สัญญาณแก่ชีวิตของเราทั้งในแง่ทิศทาง (Direction), ความหมาย (Meaning) และความมุ่งหมาย (Purpose) เป็นสิ่งที่ทรงพลังยิ่งถึงขนาดที่ทำให้ คนกล้าเสี่ยงอันตราย หรือบ่อยครั้งยอมตายเพื่อการยึดมั่นและดำรงไว้ซึ่งความเชื่อและค่านิยม ตลอดห่วงแห่งประวัติศาสตร์การสงครามได้ปรากฏตัวอย่างทหารของหลายชาติที่ยอมสละชีวิตตน เพื่อรักษาวีรชีวิตของเพื่อนทหารอื่นๆ หรือเพื่อการบรรลุภารกิจของหน่วย แรงจูงใจอาจเกิดจากความเชื่อทางทหารต่อความสำคัญของการรักษาเกียรติยศของตน, การป้องกันเพื่อนร่วมชีวิต, การรับใช้หน่วย การรักษาหน้าที่ หรือหลาย ๆ ประการดังที่กล่าวแล้วนั้นรวมกัน ไม่ว่าจะเป็นใด ความเชื่อ และค่านิยม คือปัจจัยพื้นฐานที่จูงใจให้ทหารกระทำในสิ่งที่ควรทำ ผู้นำหน่วยจึงควรพุ่มพर्फักษาและหล่อหลอมความเชื่อ และค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่หน่วยรองตลอดเวลา

สำหรับผู้นำ ทหารจะรบเพื่อท่านตราบเท่าที่เขาเชื่อว่าหนทางรอดของเขา และเพื่อนที่ดีที่สุดมีเพียงหนทางเดียวคือ รบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของหน่วย และเขาจะรบอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากเขามีความเชื่อในตัวเอง, ในหน่วย, ในตัวผู้นำ และในความหมายของการต่อสู้ที่กำลังเผชิญอยู่

2.1.1 การฝึกทหารเพื่อพัฒนาอุดมการณ์ และความกล้าหาญ คำว่า “ฝึกหนัก” มิได้หมายถึงการฝึกซึ่งผู้ฝึกใช้วิธีการกดขี่ (Hazing) หรือขู่เข็ญ (Yelling) ผู้รับการฝึกเพียงเพราะต้องการสร้างสภาวะความเครียด, ความยากลำบากที่ไม่ใช่

ความจริง (Artificial Stress) ซึ่งไม่มีความจำเป็นและไม่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยม ที่ถูกต้องของหน่วย กองทัพ และประเทศชาติ แต่เป็นไปตามความรู้สึก ความเชื่อ ดังนั้น การฝึกหนัก ที่แท้จริงจะเกิดขึ้นต่อเมื่อทั้งผู้ฝึกและทหารต่างฝึกร่วมกันภายใต้สภาวะ ความเครียด ความเหน็ดเหนื่อย และความยากลำบากที่เป็นจริงอันเดียวกัน และเป็นสภาวะที่เหมาะสมแก่การเตรียมทั้ง ผู้ฝึกและทหารให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็น หน่วยภายใต้สภาวะแวดล้อมของการรบจริงในอนาคต

2.1.2 การปรับตัวเข้าสู่สังคมทหาร เป็นธรรมชาติของมนุษย์เมื่อแรก เข้าสู่สังคมใหม่ ย่อมต้องการเพื่อนและต้องการการยอมรับเพื่อการนั้น เขาจะทำตาม กฎเกณฑ์แรก ๆ โดยไม่ต้องการรู้เหตุผลมากนัก แต่หลังจากนั้นเขาจะหาเหตุผลของบรรดา กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ก็จากความเชื่อและค่านิยมที่อยู่เบื้องหลังกฎเกณฑ์เหล่านั้นนั่นเอง “Socialization Program” และ “Integration Program” จึงมีความสำคัญยิ่งที่จะบอก ให้เขารู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้อง

การจัดการฝึกต้องมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงอุดมการณ์ ผู้นำทุกระดับชั้น และผู้รับการฝึกต้องมีส่วนร่วมที่เหมาะสมทุกขั้นตอน รวมทั้งส่วนที่ไม่ใช่การฝึกโดยตรง แต่เป็นหน้าที่วันต่อวัน แม้แต่งานด้านธุรการก็ต้องสนับสนุน และสร้างสรรค์บรรยากาศที่ เกื้อกูลแก่การฝึกด้วย นอกจากการฝึกแล้ว การอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ก็มีส่วนสำคัญ ตัวอย่างการอบรม เช่น สัมมนาภาพยนตร์ (Film seminar) การใช้ประเด็นจากภาพยนตร์/ สารคดีเป็นบทเรียนถกแถลง รวมถึงประวัติศาสตร์ทหารก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยอบรมและ ปลูกฝังอุดมการณ์

2.2 การพัฒนากำลังพลสู่การเป็นทหารอาชีพ¹¹ ทหารอาชีพคือผู้ที่มี หน้าที่ปกป้องและพัฒนาชาติอย่างมืออาชีพต้องผ่านการฝึกอบรมทั้งร่างกาย จิตใจ และ จิตวิญญาณมีความซื่อสัตย์ เสียสละ และพร้อมอุทิศตนเพื่อแผ่นดินมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ การยอมรับจากสังคม และความรับผิดชอบสมรรถนะ (Competency) คือคุณลักษณะภายในที่ผลักดันให้ทำงานได้เหนือกว่าเกณฑ์แนวคิดโดย แม็คเคลแลนด์ ระบุว่าสมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญของผลงานผู้มีสมรรถนะสูงจะสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดี เยี่ยมในการทำหน้าที่

3. หลักนิยมกิจการพลเรือนของกองทัพบก พ.ศ. 2565

การเสริมสร้างอุดมการณ์คือการปลูกฝังแนวคิดร่วมของประชาชน ในชาติมุ่งให้ทุกคนร่วมกันธำรงรักษาและสร้างสรรค์ประเทศชาติเน้นการปกป้องเอกราช คัมภีร์ศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความสามัคคี และวัฒนธรรมไทยมีวัตถุประสงค์ให้ทหารเห็นความสำคัญของอุดมการณ์ชาติส่งเสริม

ความเชื่อมั่นและศรัทธาในอุดมการณ์ของกองทัพบกผู้นำทหารต้องร่วมมือและสนับสนุนการเสริมสร้างอุดมการณ์อย่างจริงจัง

4. หลักนิยมปฏิบัติการจิตวิทยา

ขวัญ กำลังใจ วินัย และอุดมการณ์ เป็นพลังรบที่ไม่มีตัวตนแต่ส่งผลอย่างมากปัจจัยเหล่านี้ช่วยชดเชยข้อเสียเปรียบด้านกำลังรบทางกายภาพสามารถสร้างขึ้นในกองทัพหรือทำลายของฝ่ายตรงข้ามได้ผ่านการปฏิบัติการจิตวิทยาการปฏิบัติการจิตวิทยาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งผลต่อจิตใจมนุษย์มีบทบาทสำคัญทั้งในช่วงสงบ ชัดแย้ง และสงครามในยามปกติช่วยป้องกันการบ่อนทำลายความมั่นคงภายในประเทศในยามสงครามช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความสูญเสีย

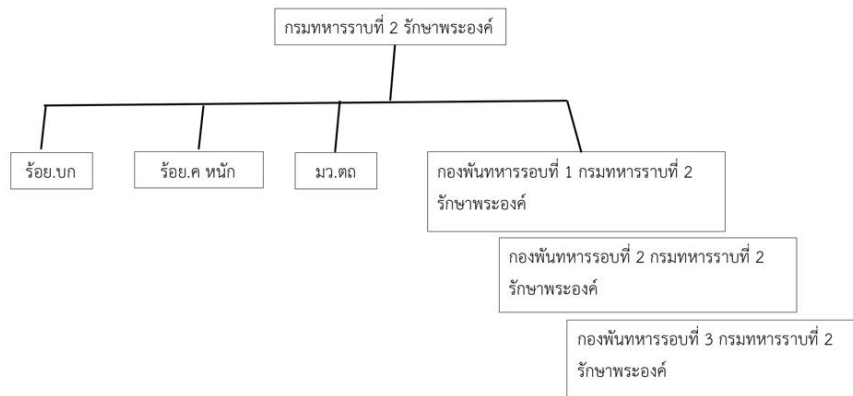
5. คู่มือการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองทัพบก

เอกสารนี้ใช้เป็นคู่มือในการอบรมพลทหาร และเป็นแนวทางสำหรับให้หน่วยใช้อบรมทหารโดยมีความมุ่งหมายหลักอยู่ 5 ประการ คือ. เพื่อให้พลทหารยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้พลทหารได้ทราบวิธีการต่อสู้ทางการเมืองกับฝ่ายตรงข้าม เมื่อพลทหารเหล่านี้ได้ปลดประจำการเป็นกองหนุนแล้วฝ่ายเราจะต้องใช้ประโยชน์อีกมากมายทั้งในด้านการข่าวและการเมือง อีกทั้งจะขยายความคิดไปสู่บ้านในชนบทต่อไป

6. ระเบียบและหลักสูตรการฝึกทหารใหม่เบื้องต้นทั่วไป

หลักสูตรฝึกทหารใหม่ปี 2564 กำหนดให้มีการเรียนวิชา “อุดมการณ์ทางทหาร” 1 ชั่วโมง เน้นหาเน้นความกล้าหาญ อดทน สามัคคี เสียสละ ซื่อสัตย์ และรักเกียรติทหารวิชา “ความมั่นคงของชาติและหน้าที่” มุ่งให้ทหารเข้าใจสถานการณ์ประเทศและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีวิชา “ประวัติศาสตร์ชาติไทยและพระมหากษัตริย์” 2 ชั่วโมง เสริมความเข้าใจบทบาทของสถาบันฯ วิชา “ศาสตร์พระราชา” 2 ชั่วโมง เพื่อให้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ได้จริงวิชา “วินัยของชาติ” ส่งเสริมจิตสำนึกในการอยู่ในระเบียบและกฎหมายทุกวิชามีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและความพร้อมทั้งในยามรับราชการและหลังปลดประจำการ

โครงสร้างและภารกิจของกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ภาพที่ 2 โครงสร้างและภารกิจของกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ภารกิจของกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ จัดกำลังพลทำการฝึก เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้กับกำลังพล ให้สามารถตอบสนองแนวทางการใช้กำลังพลของกองทัพบก 5 ประการ ได้แก่

1. การป้องกันประเทศ เตรียมความพร้อมรบทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ โดยการฝึก และศึกษาเพื่อสร้างความพร้อมรบให้กับหน่วยให้สามารถปฏิบัติการรบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การรักษาความมั่นคงภายใน

3. ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ จัดกำลังสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อการลดการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และประชาชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข สนับสนุนการสร้างความปลอดภัยของประชาชนในชาติ ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักของชาติไม่เกิดความแตกแยกแบ่งฝ่ายทางการเมือง กลยุทธ์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้เห็นประโยชน์ของความสามัคคีและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. การพัฒนาประเทศ จัดกำลังพลช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และชุมชนตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และช่วยเหลือประชาชน ร่วมกับ

ราชการพลเรือนและภาคเอกชนในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเวลาและทันต่อสถานการณ์ตามแผนบรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

5. การปฏิบัติภารกิจ 7 ประการของทหารรักษาพระองค์ ดังนี้

5.1 การปฏิบัติภารกิจทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ จัดกำลังพลถวายความปลอดภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตพระราชฐาน ด้วยการรักษาการณ์ และปฏิบัติหน้าที่ตามหมายงานพระราชพิธี เพื่อถวายพระเกียรติ อันได้แก่ การรับเสด็จ ฯ, การแซงเสด็จ ฯ, การนำเสด็จ ฯ, การตามเสด็จ ฯ และปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ตามพระราชประสงค์

5.2 การปฏิบัติงานในพระองค์ จัดกำลังพลปฏิบัติงานตามพระราโชบาย โดยเฉพาะการเข้าร่วมและเป็นแกนนำในพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรม “เราทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ดังนี้

5.2.1 จิตอาสาพัฒนา ร่วมกับส่วนราชการจังหวัดปราจีนบุรี ในการเชิญชวนประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น สร้างความรักความสามัคคี พัฒนาสถานที่สาธารณะ แม่น้ำ ลำคลอง วัด ชุมชน

5.2.2 จิตอาสาภัยพิบัติ จัดกำลังพล และยุทโธปกรณ์ ให้มีความพร้อมในการเข้าช่วยประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น อุทกภัย, อัคคีภัย และวาตภัย รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการทุกพื้นที่ เมื่อได้รับการประสาน

5.2.3 จิตอาสาเฉพาะกิจ จัดกำลังพลจิตอาสา เข้าเฝ้ารับเสด็จ และร่วมกิจกรรมในงานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น งานไบค์อุ่นไอรัก, งานพระราชพิธีราชาภิเษก และพระราชพิธีเสด็จทางชลมาศ เป็นต้น

5.3 การรักษาความมั่นคงและพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์ จัดกำลังถวายความปลอดภัยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ในการเสด็จพระราชดำเนินในพระราชพิธีต่าง ๆ และถวายความปลอดภัยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

5.4 การฝึกให้มีมาตรฐานในการเป็นทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ และทหารของชาติ จัดกำลังพลเข้ารับการฝึกยกระดับนายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน และพลทหารกองประจำการ ตามแบบฝึกพระราชทาน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการถวายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดกำลังพลทำการฝึกตามวงรอบของกองทัพบก และการฝึกพิเศษต่าง ๆ เช่น การฝึกพร้อมหน่วยทหารรักษาพระองค์/เหล่าทัพ

5.5 การปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศตามภารกิจ คือ

5.5.1 ภารกิจป้องกันประเทศ

5.5.2 ภารกิจการรักษาความมั่นคงภายใน

5.5.3 ภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

5.5.4 ภารกิจสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

5.5.5 ภารกิจอื่นที่ไม่ใช่สงคราม

5.6 การปฏิบัติตามสั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติของกองบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในทุกภารกิจ เช่น จัดเจ้าหน้าที่สนับสนุนกองอำนวยการใหญ่ในการจัดการฝึกอบรมวิทยากรจิตอาสา 904 วปร. และจัดกำลังพลเข้ารับการอบรมฯ ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกภารกิจ

พันธกิจ ของกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

1. การป้องกันประเทศ: กรมทหารราบที่ 2 มีหน้าที่ในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามภายนอก.
2. การรักษาความมั่นคงภายใน: หน่วยงานนี้มีส่วนสำคัญในการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
3. การรักษาความสงบเรียบร้อย: กรมทหารราบที่ 2 มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. การช่วยพัฒนาประเทศ: กรมทหารราบที่ 2 มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศผ่านการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ
5. การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม: หน่วยงานนี้มีการฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม เช่น การช่วยเหลือประชาชนในยามวิกฤติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาครูทหารใหม่เพื่อดำเนินการฝึกทหารใหม่ตามมาตรฐานกองทัพบก โดยกระบวนการสอนงาน (Coaching) และปรึกษาดูแล (Mentoring) โดย พันเอก เกรียงศักดิ์ สืบธรรมมา กล่าวในงานวิจัยว่า การสอนงาน (Coaching) เป็นกิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาทุ่มเทให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะ แบ่งปันความรู้ตลอดจนถ่ายทอดค่านิยมและพฤติกรรม ที่จะช่วยให้พวกเขา

สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยสำหรับการปรึกษา (Mentoring) จะเหมือนกับการสอนงาน ในแง่ของการเป็นวิถีทางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการแนะนำวิธีการให้ผู้อื่นแสวงหาความเจริญก้าวหน้า ผ่านการเรียนรู้ ข้อดีของการสอนงาน ทำให้ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น ช่วยยกระดับการทำงาน และหน่วยงานจะได้ประโยชน์จากการรับเอาสิ่งที่เรียกว่าวัฒนธรรมแห่งการสอนงานจากการแก้ไขปัญหามาจากการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ มาพัฒนาทักษะของกำลังพลเพิ่มผลิตภาพ อารมณ์รักษากำลังพลที่มีความสามารถ อีกทั้งยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เป็นทักษะที่ใช้ได้ทั้งชีวิตข้อดีของการปรึกษาแล มีอยู่ด้วยกัน 3 ด้านคือ 1) เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของหน่วย 2) เป็นการช่วยให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาหรือความรู้เฉพาะตัวจากกำลังพลคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง และ 3) เป็นการช่วยรักษากำลังพลที่มีคุณค่าให้อยู่กับหน่วย จากความแตกต่างและข้อดีของการสอนงานและการปรึกษาแล เป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้พัฒนาการฝึกครุฑทหารใหม่ เพื่อดำเนินการฝึกทหารใหม่ให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานกองทัพบก อันจะส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อกองทัพบกต่อไป

2. การปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติ วิชานี้มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังแนวคิดรักชาติ ความมั่นคง และจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีแก่ผู้เรียนเนื้อหาครอบคลุมความหมายของอุดมการณ์ ชาติ และความมั่นคงในบริบทต่าง ๆ ศึกษาอุดมการณ์รักชาติจากประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบและเรียนรู้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับอุดมการณ์รักชาติในประเทศไทย พร้อมแนวทางการส่งเสริมยกพระบรมราโชวาทและกฎหมายความมั่นคงมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรักชาติใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เช่น แบบฝึกหัด การอภิปราย และการประเมินผลจริง เพื่อเสริมความเข้าใจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถดำรงชีวิตร่วมในสังคมอย่างมีความสุขและมั่นคง

3. การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย งานวิจัยนี้ศึกษาค่านิยมประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ค่านิยมที่ศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ คารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัญญาธรรมอยู่ในระดับปานกลาง เพศฐานะครอบครัว การศึกษา และการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังค่านิยมการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยควรเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาโดยใช้การศึกษานำผู้บริหารควรส่งเสริมค่านิยมผ่านกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่องการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยในเยาวชนจะนำไปสู่พลเมืองคุณภาพและประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในสังคมไทย

4. การพัฒนารูปแบบการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักความเป็นไทยของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราชในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความเป็นไทยในนักเรียนใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาตัวชี้วัดจนถึงการประเมินผลหลังการใช้รูปแบบตัวชี้วัดหลักประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทยรูปแบบการปลูกฝังแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ การสร้างการรับรู้ การสร้างคุณค่า และการพัฒนาเป็นนิสัยกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน 293 คนจากโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ ในนครศรีธรรมราช ภายใต้พระราชูปถัมภ์ผลการทดลองพบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังใช้รูปแบบที่พัฒนางานวิจัยนี้เสนอแนะทางบูรณาการในการปลูกฝังคุณธรรมควบคู่ความรู้ เพื่อเสริมสร้างพลเมืองดีและความมั่นคงของชาติ

5. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนบนฐานคำสอนพญาล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในเยาวชนโดยอิงจากคำสอนพญาล้านนาใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพกับกลุ่มเยาวชนในมหาวิทยาลัยสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิคำสอนพญาล้านนา เช่น สุภาจิต คติธรรม และภาษาถิ่น เป็นแหล่งภูมิปัญญาที่ช่วยขัดเกลาพฤติกรรมของเยาวชนคุณธรรมที่วัดได้มี 5 ด้าน ได้แก่ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทน และความมีวินัยพัฒนารูปแบบโดยใช้แนวคิด “3H” คือ Head (ปัญญา) Heart (จิตใจ) และ Hand (พฤติกรรม)ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านคุณธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยลดภาวะซึมเศร้าในเยาวชนและเสริมสร้างจิตภาวะที่มั่นคงให้กับสังคม

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

จากการศึกษาแนวทางการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของหน่วยกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์รวมถึงปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การวิจัยทั้ง 3 ประการ คือ 1) ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ 2) ศึกษาการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ และ 3) ศึกษาขีดความสามารถของกำลังพล การปลูกฝังอุดมการณ์จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 เรื่องที่สำคัญคือ แผนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 3 ระดับ และ ทฤษฎี และหลักนิยามทางทหารที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำเรื่องสำคัญทั้ง 4 เรื่องดังกล่าว มาทำการวิเคราะห์ด้วยโมเดล PESTEL, 7S McKinsey และ SWOT Analysis จะทำให้ได้ การวิเคราะห์ที่เจาะลึก และครอบคลุม ด้วยการตั้งคำถามว่า มีนัยยะ (Implications) หรือผลกระทบ (Effects) ในด้านต่าง ๆ คือ มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอย่างไร ต่อการหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดกล่าวคือเนื่องด้วยในปัจจุบันมีปัจจัย ทำให้ทหารกองประจำการที่จะต้องเข้ารับราชการเป็นทหารมีอุดมการณ์ทางทหารลดลง เช่น ปัจจัยทางโลกโซเชียลที่ถูกบิดเบือนความจริง จากกลุ่มบุคคลที่ไม่ประสงค์ดีที่จะ บ่อนทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัย ในการปลูกฝังอุดมการณ์ ดังนี้.

การวิเคราะห์สภาพปัญหาของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์ว่าสถานะแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมี นัยยะ และผลกระทบอย่างไรต่อทหารกองประจำการ ทั้งนี้ด้วยการวิเคราะห์ตามปัจจัย ภายนอกด้วยโมเดล PESTEL ซึ่งจะได้เห็นโอกาส และ ภัยคุกคาม ผลการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้

จากการใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดล SWOT Analysis จากนั้นคิดหาแนวทางหรือ กลยุทธ์ด้วยใช้โมเดล TOWS Matrix ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength):

1.1 ได้แก่การมีโครงสร้างการบังคับบัญชาชัดเจนและเป็นระบบ มีกลยุทธ์และอุดมการณ์ที่เน้นความมั่นคงของชาติ มีระบบการฝึกที่เป็นมาตรฐานและหลักสูตรที่ชัดเจนมีค่านิยมที่เน้นความจงรักภักดีและความเสียสละ บุคลากรมีความชำนาญในการฝึกยุทธวิธีและการสอนอบรม มีบุคลากรที่ผ่านการฝึกเข้มข้นและมีการคัดเลือกอย่างเป็นระบบ

1.2 วัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมระเบียบวินัยและความเป็นผู้นำ

2. จุดอ่อน (Weakness):

2.1 การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังล่าช้า

2.2 ขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาทหารกองประจำการให้เป็นทหารอาชีพในระยะยาว ระเบียบการฝึกบางส่วนอาจไม่ทันสมัยหรือมีการสอนอบรมอุดมการณ์ทางทหารน้อย ขาดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ AI บางส่วนของทหารใหม่ที่เป็นกลุ่มคน Gen Z อาจยังไม่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่แข็งแกร่ง ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและการปฏิบัติการทางไซเบอร์ อัตรากำลังพลอาจไม่เพียงพอต่อการกิจที่เพิ่มขึ้น แนวทางการบริหารแบบดั้งเดิมอาจไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

3. โอกาส (Opportunities):

นโยบายความมั่นคงของรัฐบาล แผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหม และแผนพัฒนากองทัพบก เหล่านี้ล้วนสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกองทัพรวมไปถึงการฝึกทหารกองประจำการ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและ AI มาใช้ทั้ง ก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกอบรมและปฏิบัติการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับวินัยและความสามัคคี นโยบายส่งเสริมงบประมาณด้านกลาโหมอาจช่วยพัฒนาการฝึกอบรม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการฝึกทหาร เช่น สนามฝึกและที่ตั้งหน่วย กฎหมายและระเบียบใหม่ที่สนับสนุนสิทธิและสวัสดิการของทหารกองประจำการต้น

4. ภัยคุกคาม หรืออุปสรรค (Threats):

4.1 สถานการณ์การเมืองภายในที่ไม่แน่นอน อาจกระทบต่อเสถียรภาพของกองทัพ รวมถึงภาพลักษณ์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อทหาร ค่านิยมของเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไป อาจทำให้ขาดแรงจูงใจในการรับราชการทหาร ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของข้อมูลทางทหาร รวมทั้งใช้บิดเบือนข้อมูลสร้างข่าวปลอมเกี่ยวกับการเป็นทหาร เศรษฐกิจที่ตกต่ำและค่าครองชีพสูง อาจส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดด้านงบประมาณ

4.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ อาจส่งผลกระทบต่อการฝึกภาคสนาม

4.3 ข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของทหาร อาจกระทบต่อแนวทางการฝึกและบังคับใช้กฎระเบียบ

การวิเคราะห์อุดมการณ์ทางทหาร ของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ในหัวข้อนี้จะเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วยโมเดล 7S ของ McKinsey โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. โครงสร้างองค์กร (Structure)

1.1 จุดแข็ง คือ มีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเป็นระบบ จุดอ่อนคืออาจต้องปรับปรุงโครงสร้างให้ยืดหยุ่นมากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

1.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือควรมีการพัฒนาโครงสร้างการจัดหน่วยฝึกให้ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อรองรับการฝึกอบรมที่ทันสมัย โดยทดลองใช้แนวทางการจัดองค์กรแบบเฉพาะกิจ เพื่อให้สามารถรับมือกับภารกิจเฉพาะด้านที่เปลี่ยนแปลงไปได้รวดเร็ว

2. ด้านกลยุทธ์ (Strategy)

2.1 จุดแข็งคือมีกลยุทธ์และอุดมการณ์ที่มุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงของชาติและความสงบภายใน แต่พบจุดอ่อน ยังขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาทหารกองประจำการให้เป็นทหารอาชีพในระยะยาว แม้จะมีนโยบายของกองทัพอยู่ก็ตาม

2.2 ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนา กลยุทธ์หรือจัดทำแผนระยะยาวในการพัฒนาทหารกองประจำการให้มีโอกาสเติบโตในสายอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม

3. ด้านระบบ (Systems)

3.1 จุดแข็งคือมีระบบการฝึกที่เป็นมาตรฐานและมีหลักสูตรการฝึกที่ชัดเจน แต่มีจุดอ่อนคือ ระเบียบหรือหัวข้อการฝึกบางส่วนอาจไม่ทันสมัย และยังขาดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการฝึก

3.2 ข้อเสนอแนะ ควรมีการนำ AI และ VR (Virtual Reality) มาใช้ในการฝึกยุทธวิธี พัฒนา แพลตฟอร์ม e-Learning สำหรับเสริมสร้างอุดมการณ์ทางทหาร และความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งเพิ่มหลักสูตรฝึกพิเศษ เช่น การฝึกทักษะเฉพาะทางด้านไซเบอร์และเทคโนโลยี

4. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

4.1 จุดแข็งคือการมีค่านิยมที่เน้นความจงรักภักดีต่อสถาบันของชาติและความเสียสละ แต่จุดอ่อนที่อาจเป็นข้อจำกัดคือ ทหารกองประจำการบางส่วนอาจยังไม่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่แข็งแกร่ง เนื่องจากเป็น Gen Z การได้รับการปลูกฝังมีน้อย

4.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัด โครงการอบรมอุดมการณ์ทหารที่เข้มข้นขึ้น โดยประยุกต์ใช้หลักการทางจิตวิทยาและกิจการพลเรือน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและจิตวิญญาณทหารให้แก่คน Gen Z ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเป็นทหารกองประจำการ

5. ด้านทักษะ (Skills)

5.1 จุดแข็งคือการมีบุคลากรมีความชำนาญในการฝึกยุทธวิธีและการอบรมสั่งสอน แต่มีจุดอ่อนหรือข้อจำกัด: ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและการปฏิบัติการทางไซเบอร์

5.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัด เพิ่ม หลักสูตรฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สนับสนุน การฝึกอบรมภาคปฏิบัติเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีทางทหาร

6. ด้านบุคลากร (Staff)

6.1 จุดแข็งคือการมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกเข้มข้นและมีการคัดเลือกอย่างมีระบบ แต่จุดอ่อนคือการมีอัตรากำลังพลที่จำกัด ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการภารกิจที่เพิ่มขึ้น

6.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุง แผนการคัดเลือกและการรักษากำลังพล เพื่อให้เพียงพอกับภารกิจเพิ่ม มาตรการจูงใจ เช่น สวัสดิการและโอกาสทางอาชีพในกองทัพ

7. ด้านสไตล์การบริหาร (Style)

7.1 จุดแข็งคือการมีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมระเบียบวินัยและความเป็นผู้นำ จุดอ่อนที่เป็นข้อจำกัด ยังคงใช้แนวทางการบริหารแบบดั้งเดิมอาจไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

7.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับเปลี่ยนสไตล์การบริหารให้ทันสมัยขึ้น โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำแบบ Coaching Leadership รวมทั้งส่งเสริม การมีส่วนร่วมของกำลังพล ในการพัฒนากองทัพ

ลำดับ	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
Political ปัจจัยการเมือง	O1 นโยบายความมั่นคงของรัฐบาล สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ กองทัพ เช่น แผนพัฒนาศักยภาพ กองทัพ	T1 สถานการณ์การเมืองภายในที่ ไม่แน่นอน อาจกระทบต่อ เสถียรภาพของกองทัพ รวมทั้งการเข้าไปแก้ไขความไม่ สงบทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้ ภาพลักษณ์ของทหารไม่ดี
Economic ปัจจัยเศรษฐกิจ	O2 นโยบายที่ส่งเสริมกองทัพอาจ ทำให้ได้รับงบประมาณด้าน กลาโหมเพิ่มเติมทำให้เพียงพอใน การฝึกอบรมและพัฒนากำลังพล	T2 เศรษฐกิจที่ตกต่ำ แต่ค่าครอง ชีพสูง อาจทำให้เกิดข้อจำกัดด้าน งบประมาณ อาจทำให้การพัฒนา ขาดความต่อเนื่อง
Social ปัจจัยสังคม	O3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ ให้ความสำคัญกับวินัยและความ สามัคคีในกองทัพ	T3 ค่านิยมของเยาวชนที่ เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ขาด แรงจูงใจในการรับราชการทหาร
Technological ปัจจัยเทคโนโลยี	O4 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และ AI มาใช้ในการฝึกอบรมและ ปฏิบัติการ และประชาสัมพันธ์การ เป็นทหารที่ดี	T4 ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ เพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ของข้อมูลทางทหาร เช่น การ หลอกลวงทางไซเบอร์ การ บิดเบือนข่าวสาร สร้างข่าวปลอม ทำให้สังคมเข้าใจผิดเกี่ยวกับการ เป็นทหาร
Environmental ปัจจัยสภาพแวดล้อม	O5 การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ การฝึกทหาร เช่น สนามฝึกและ ที่ตั้งหน่วย	T5 การเปลี่ยนแปลงของสภาพ อากาศ อาจส่งผลกระทบต่อการ ฝึกภาคสนาม
Legal ปัจจัยกฎหมาย	O6 กฎหมายและระเบียบใหม่ ที่สนับสนุนสิทธิและสวัสดิการของ ทหารกองประจำการ	T6 ข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับ สิทธิของทหาร อาจกระทบต่อแนว ทางการฝึกและบังคับใช้ กฎระเบียบ

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของทหารกองประจำการโดยใช้โมเดล 7S McKinsey ซึ่งทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของอุดมการณ์ทหารของกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ดังนี้

ปัจจัย	จุดแข็ง (Threats)	จุดอ่อน (Weakness)
โครงสร้างองค์กร (Structure)	S1 มีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีลำดับชั้นที่เป็นระบบ	W1 การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังล่าช้า
กลยุทธ์ (Strategy)	S2 มีกลยุทธ์ที่เน้นความมั่นคงของชาติและการรักษาความสงบภายใน	W2 ยังขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาทหารกองประจำการให้เป็นทหารอาชีพในระยะยาว
ระบบ (Systems)	S3 มีระบบการฝึกที่เป็นมาตรฐานและมีหลักสูตรที่ชัดเจน	W3 ระบบการฝึกบางส่วนอาจไม่ทันสมัย ขาดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ AI
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	S4 มีค่านิยมที่เน้นความจงรักภักดี และความเสียสละ	W4 บางส่วนของทหารใหม่อาจยังไม่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่แข็งแกร่ง
ทักษะ (Skills)	S5 บุคลากรมีความชำนาญในการฝึกยุทธวิธีและการสอนอบรม	W5 ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและการปฏิบัติการทางไซเบอร์
บุคลากร (Staff)	S6 มีบุคลากรที่ผ่านการฝึกเข้มข้น และมีการคัดเลือกอย่างมีระบบ	W6 อัตรากำลังพลอาจไม่เพียงพอต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้น
สไตล์การบริหาร (Style)	S7 มีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมระเบียบวินัยและความเป็นผู้นำ	W7 แนวทางการบริหารแบบดั้งเดิมอาจไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

การวิเคราะห์แนวทางกำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร ให้กับทหารกองประจำการ

ตารางการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ TOWS Matrix

Tows Matrix	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
จุดแข็ง	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) SO พัฒนากลไกการสนับสนุนนโยบายรัฐบาลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (S1, S2, S3, S4, S7 + O1, O2, O3)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (ST) แผนรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อป้องกัน แก้ไขข้อมูลข่าวสารที่อ่อนไหว บิดเบือน (S3, S5 + O4)
จุดอ่อน	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ปฏิรูปโครงสร้างและสไตล์การบริหารให้ทันสมัยและยืดหยุ่น (W1, W7 + O1, O4)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) WT1 ปฏิรูปโครงสร้าง

สรุปการวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ทางยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ TOWS Matrix

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO - Aggressive Strategy)

ใช้โอกาสจาก นโยบายของรัฐบาล แผนปฏิบัติการของกลาโหม และ แผนพัฒนากองทัพบก ทำการเสนอโครงการใหม่ เพื่อเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาระบบฝึกที่ทันสมัย อีกทั้งมีการพัฒนา แพลตฟอร์มฝึกออนไลน์ และใช้ AI, VR, และ Simulation Training เพื่อเพิ่มศักยภาพของกำลังพลครูฝึก และทหารกองประจำการนอกจากนั้นควรมี การเสริมสร้าง กิจกรรมสาธารณประโยชน์และการสื่อสารเชิงรุก เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของทหารกองประจำการได้เป็นอย่างดี

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (ST - Competitive Strategy)

สร้างแผนรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อป้องกัน แก้ไขข้อมูลข่าวสารที่อ่อนไหว บิดเบือน ทำให้ภาพลักษณ์การเป็นทหารเสียไป นอกจากนั้นให้มีการพัฒนา โครงการฝึกเสริม ในด้านอุดมการณ์ทางทหารภาวะผู้นำและผู้สอนที่ดี เพื่อช่วยให้ทหารรับมือ และเข้าใจกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น รวมทั้งจัด โครงการ

พัฒนาอุดมการณ์และเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร เพื่อลดผลกระทบจากค่านิยมสังคมที่เปลี่ยนแปลง

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WO - Conservative Strategy)

นำเทคโนโลยี E-Learning และ AI-Based Training มาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของทหารกองประจำการ จัดให้มีการพัฒนา โครงการฝึกงานร่วมกับภาคเอกชน เพื่อช่วยให้ทหารมีทักษะที่ใช้ได้หลังปลดประจำการ รวมทั้งจัด หลักสูตรพัฒนาทักษะดิจิทัลและไซเบอร์ เพื่อให้ทหารกองประจำการมีความรู้ที่ทันสมัย

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT - Defensive Strategy)

ปรับปรุง ระบบสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการรับราชการทหาร สร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือภัยคุกคาม ใช้ Coaching Leadership และแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ (Gen Z) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปลูกฝังอุดมการณ์และสร้างขวัญกำลังใจ

บทที่ 4

บทอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยภายนอกโดยใช้โมเดล PESTEL ปัจจัยภายในโดยใช้ โมเดล 7S ของ McKinsey และการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix พบว่ามีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

สภาพปัญหาของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

การศึกษาสภาพปัญหาของ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ โดยใช้ PESTEL Analysis ทำให้สามารถจำแนกปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของทหารกองประจำการ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยทางสังคม

ค่านิยมของสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับ ระเบียบวินัยและความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางทหาร อย่างไรก็ตาม กลุ่มเยาวชนในยุค Gen Z อาจมีมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม โดยบางส่วนอาจมองว่าการเกณฑ์ทหารเป็นภาระส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการรับราชการ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร อัตราการเกิดที่น้อยลง ความสนใจงานด้านการทหารหรือความมั่นคงของคนรุ่นใหม่ (Generation Z, Alpha และ Beta) ที่น้อยลง จะสร้างความท้าทายต่อการเตรียมกำลังของกองทัพบก เหมือนที่กองทัพบกทั่วโลกเผชิญกับปัญหาความขาดแคลนทหารตามอัตราที่ต้องการ จึงมีความจำเป็นที่กองทัพบกต้องปรับตัว เพื่อสร้างกองทัพให้มีขีดความสามารถด้านยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยและเพื่อชดเชยกับกำลังพลที่อาจลดน้อยลง¹⁹

2. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยทางเทคโนโลยี

แม้ว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น AI และ VR (Virtual Reality) มาใช้ในหลักสูตรฝึก สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของทหารได้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ของกระทรวงกลาโหม ในแนวทางการดำเนินการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง²⁰ อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีก็สร้างปัญหาคือทำให้มีภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เพิ่มขึ้น เช่น การบิดเบือนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับราชการทหาร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการรับราชการทหารกองประจำการได้

3. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

แม้ว่ากองทัพบก จะมีแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการฝึก เช่น สนามฝึกและที่ตั้งหน่วย เป็นโอกาสที่สำคัญในการยกระดับมาตรฐานการฝึก อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่รุนแรงขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อการฝึกภาคสนาม ทำให้ต้องมีการปรับตารางฝึกให้เหมาะสม ซึ่งปัญหานี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศที่กำลังเผชิญกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น²¹

4. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยด้านกฎหมาย

แม้ว่ากฎหมายที่สนับสนุนสิทธิและสวัสดิการของทหารกองประจำการ เป็นปัจจัยบวกที่ช่วยให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของทหาร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแนวทางการฝึกและการบังคับใช้กฎระเบียบภายในหน่วย

อุดมการณ์ทางทหารของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ในหัวข้อนี้จะเป็นการอภิปรายผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วยโมเดล 7S ของ McKinsey ดังนี้

1. โครงสร้างองค์กร

ตามที่กล่าวในแผนพัฒนากองทัพบกว่า กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลัก มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สิ่งนี้ทำให้เกิดจุดแข็ง คือ มีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเป็นระบบ แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านสังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยี ทำให้เกิดจุดอ่อนคือ โครงสร้างการจัด ระบบการบังคับบัญชา ไปจนถึงระเบียบการทำงานไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้นการจัดการฝึกทหารกองประจำการอาจต้องปรับปรุงโครงสร้างให้ยืดหยุ่นมากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนั้น จากแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง โดยให้ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบปฏิบัติระบบการประสานงาน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะคือควรมีการพัฒนาโครงสร้างการจัดหน่วยฝึกให้ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อรองรับการฝึกอบรบที่ทันสมัย โดยทดลองใช้แนวทางการจัดหน่วยแบบเฉพาะกิจ เพื่อให้สามารถรับมือกับภารกิจเฉพาะด้านที่เปลี่ยนแปลงไปได้รวดเร็ว

2. ด้านกลยุทธ์

2.2.1 การที่กองทัพบกมีคำสั่งให้ตั้งคณะกรรมการปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหาร อีกทั้งยังมีคู่มือการสอนอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ให้ทหารนั้น ทำให้มีจุดแข็ง คือ มีกลยุทธ์และอุดมการณ์ที่มุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงของชาติและความสงบภายใน แต่เนื่องจากกลยุทธ์หรือนโยบายต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะชั่วคราว กำหนดตามผู้บังคับบัญชาของแต่ละท่าน ทำให้เกิดจุดอ่อน คือ ขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาทหารกองประจำการให้เป็นทหารอาชีพในระยะยาว แม้จะมีนโยบายของกองทัพอยู่ก็ตาม

2.2.2 ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนา กลยุทธ์หรือจัดทำแผนระยะยาว ในการพัฒนาทหารกองประจำการให้มีโอกาสเติบโตในสายอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ หน่วยฝึกทหารใหม่ควรยึดถือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในสมุดปกขาวกองทัพบกปี 2567 โดยเฉพาะในเรื่อง “การส่งเสริมให้ทหารกองประจำการ ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสมัคร เข้าเป็นนักเรียนนายสิบกองทัพบก”

3. ด้านระบบ

3.1 แม้การออกระเบียบการฝึกที่ครบถ้วน ทำให้มีจุดแข็งคือมีระบบการฝึกที่เป็นมาตรฐานและมีหลักสูตรการฝึกที่ชัดเจน แต่จากการปรับปรุงระเบียบและหลักสูตรการฝึกทหารใหม่เบื้องต้นทั่วไป จาก 10 สัปดาห์ เหลือ 6 สัปดาห์ ทำให้เกิดจุดอ่อนคือชั่วโมงการอบรมปลูกฝังอุดมการณ์น้อยลงและไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทำให้เกิดจุดอ่อนสำคัญ อีกทั้งยังขาดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการฝึก

3.2 เพื่อเป็นการแก้ไขจุดอ่อนที่มีชั่วโมงการอบรมน้อย และให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกลาโหมในแนวทางการดำเนินการในเรื่องการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นหน่วยฝึกควรมีการนำ AI และ VR (Virtual Reality) มาใช้ในการฝึกยุทธวิธี พัฒนา แพลตฟอร์ม e-Learning สำหรับเสริมสร้างอุดมการณ์ทางทหารและความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งเพิ่มหลักสูตรฝึกพิเศษ เช่น การฝึกทักษะเฉพาะทางด้านไซเบอร์และเทคโนโลยี

4. ค่านิยมร่วม

4.1 จากแนวทางการใช้กำลังทหารบกในปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือสงคราม ซึ่งกำหนดให้การพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นภารกิจสำคัญยิ่ง ทำให้เกิดจุดแข็งคือการมีค่านิยมที่เน้นความจงรักภักดีต่อสถาบันของชาติและความเสียสละ แต่จุดอ่อนที่อาจเป็นข้อจำกัดคือ ทหารกองประจำการบางส่วนอาจยังไม่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่แข็งแกร่ง เนื่องจากเป็น Gen Z การได้รับการปลูกฝังมีน้อย

4.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากกลุ่มคน Gen Z โตมากับเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบสารสนเทศ ดังนั้นควรจัด โครงการอบรมอุดมการณ์ทหารที่เข้มข้นขึ้น โดยประยุกต์ใช้หลักนิยมการปฏิบัติจิตวิทยา และกิจการพลเรือน เผยแพร่เนื้อหาทางโซเชียลหรืออินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและจิตวิญญาณทหารให้แก่คน Gen Z ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเป็นทหารกองประจำการ

5. ด้านทักษะ

5.1 เนื่องจากหน่วยทหารมีหน้าที่โดยตรงในการฝึกทหารของตน ทำให้กำลังพลของหน่วยจุดแข็งคือการมีบุคลากรมีความชำนาญในการฝึกยุทธวิธีและการอบรมสั่งสอน แต่การที่สภาพเทคโนโลยีเปลี่ยนไปมากกำลังพลรุ่นเก่าอาจตามไม่ทันเทคโนโลยี จึงมีจุดอ่อนหรือข้อจำกัดคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและการปฏิบัติการทางไซเบอร์

5.2 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการฯของกระทรวงกลาโหม และแผนพัฒนากองทัพบกปี 2566-2570 ในด้านการฝึกอบรม และการศึกษา เพื่อความทันสมัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัด เพิ่ม หลักสูตรฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สนับสนุนการฝึกอบรมภาคปฏิบัติเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีทางทหาร รวมทั้งการพัฒนาการฝึกอบรม/การศึกษาเพื่อความทันสมัย โดยพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e - Learning) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชัน (Application) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลให้เป็นมาตรฐาน ตลอดจนการส่งเสริม การพัฒนาความรู้ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ และด้านดิจิทัล การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์

6. ด้านบุคลากร

6.1 เนื่องจากกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ เป็นหน่วยที่มีความสำคัญ และก่อตั้งมานานทำให้มีจุดแข็งคือการมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอย่างเข้มข้น และมีการคัดเลือกอย่างมีระบบ แต่ด้วยภารกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการใช้กำลังในการรบ และใช้กำลังในปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือสงครามจึงทำให้เกิดจุดอ่อนคือการมีอัตราากำลังพลที่จำกัด ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้น

6.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุง แผนการคัดเลือกและการรักษา กำลังพล เพื่อให้เพียงพอกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น ด้วยการใช้มาตรการจูงใจ เช่น สวัสดิการและ

โอกาสทางอาชีพในกองทัพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากองทัพบกที่ให้แนวทาง จัดทำกำลังพลโดยยึดแนวทาง “กองทัพบกเป็นผู้เลือกบุคคลให้ตรงกับความต้องการของกองทัพบก” ให้จัดทำกำลังพลจากแหล่งผลิตที่อยู่ในการควบคุมของกองทัพบก และกระทรวงกลาโหมรวมถึงกำลังพลจากแหล่งภายในกองทัพบกเป็นหลัก ได้แก่ ทหารกองประจำการ, อส.ทพ. และพนักงานราชการ

7. ด้านสไตล์การบริหาร

7.1 แม้ว่าการเป็นหน่วยงานทหารทำให้มีจุดแข็งคือการมีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมระเบียบวินัยและความเป็นผู้นำ อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะกลุ่ม Gen Z ซึ่งเติบโตขึ้นท่ามกลางอิทธิพลของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้แนวคิดด้านอุดมการณ์ของทหารรุ่นใหม่แตกต่างจากอดีต ทำให้มีจุดอ่อนที่เป็นข้อจำกัด ก็คือการใช้แนวทางการบริหารแบบดั้งเดิมอาจไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

7.2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับเปลี่ยนสไตล์การบริหารให้ทันสมัยขึ้น โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำแบบ Coaching Leadership รวมทั้งส่งเสริม การมีส่วนร่วมของกำลังพล ในการพัฒนากองทัพ ซึ่งข้อเสนอนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูทหารใหม่เพื่อดำเนินการฝึกทหารใหม่ตามมาตรฐานกองทัพ โดยกระบวนการสอนงาน (Coaching) และปรึกษาดูแล (Mentoring) เนื่องจากการสอนงาน (Coaching) เป็นกิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาทุ่มเทให้กับผู้ใต้บังคับบัญชานั้นจะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะ แบ่งปันความรู้ตลอดจนถ่ายทอดค่านิยมและพฤติกรรม ที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยได้เป็นอย่างดี

การกำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร

จากการใช้ TOWS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางการฝึก พบว่าควรมีการปรับปรุงแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO - Aggressive Strategy)

1.1 ทำการเสนอโครงการใหม่สำหรับพัฒนารูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหาร เนื่องจากแนวคิดของกลยุทธ์นี้จะสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล แผนปฏิบัติการของกลาโหม และแผนพัฒนากองทัพบก ดังนั้นจึงมีโอกาสนี้หน่วยจะได้รับการเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาระบบฝึกที่ทันสมัย

1.2 กลยุทธ์เชิงรุกอีกประการคือการพัฒนา แพลตฟอร์มฝึกอบรมออนไลน์ และใช้ AI, VR, และ Simulation Training เพื่อเพิ่มศักยภาพของกำลังพลครูฝึก และทหารกองประจำการนั้นสอดคล้องกับสภาพเทคโนโลยีในปัจจุบันและเป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคงของกลาโหมที่ต้องการพัฒนาทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรในระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ไชเบอร์และอวกาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 นอกจากนั้น กลยุทธ์ที่ให้มีการเสริมสร้าง กิจกรรมสาธารณประโยชน์และการสื่อสารเชิงรุก เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของทหารกองประจำการได้เป็นอย่างดีนั้น ก็สอดคล้องกับแผนพัฒนากองทัพบกที่มีแนวทางให้นำกำลังพลเข้าช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะหรือการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย²²

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (ST - Competitive Strategy)

2.1 กลยุทธ์ในการสร้างแผนรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อป้องกัน แก้ไขข้อมูลข่าวสารที่อ่อนไหว บิดเบือน ทำให้ภาพลักษณ์การเป็นทหารเสียไปนั้น สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่พบภัยคุกคามจากไซเบอร์ที่มีสูงมากขึ้น

2.2 กลยุทธ์เชิงแก้ไขโดยให้มีการพัฒนา โครงการฝึกเสริม ในด้านอุดมการณ์ทางทหารภาวะผู้นำและผู้สอนที่ดี เพื่อช่วยให้ทหารรับมือ และเข้าใจกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้นนั้นก็สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่พัฒนาโดย Albert Bandura โดยการเลียนแบบ (Imitation) หากบุคคลเห็นว่าพฤติกรรมใดได้รับผลตอบแทนเชิงบวก (Positive Reinforcement) เช่น การยกย่อง ชมเชย หรือความก้าวหน้าในตำแหน่ง เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะทำตาม

2.3 นอกจากนั้น กลยุทธ์การจัดให้มีโครงการพัฒนาอุดมการณ์และเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร เพื่อลดผลกระทบจากค่านิยมสังคมที่เปลี่ยนแปลงก็สอดคล้องกับหลักนิยมปฏิบัติการจิตวิทยา ที่กล่าวว่าปัจจัยและองค์ประกอบประการหนึ่งที่เกื้อกูลส่งเสริมสนับสนุน และสามารถชดเชยพลังอำนาจกำลังรบที่เสียเปรียบได้ คือ ขวัญ วินัย กำลังใจในการต่อสู้ ความสามัคคี อุดมการณ์ ขาดินนิยม คุณลักษณะผู้นำ การบริหาร ยุทธวิธีทางการรบ ฯลฯ ปัจจัยและองค์ประกอบเหล่านี้จัดเป็น “พลังอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน”

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WO - Conservative Strategy)

3.1 การนำเทคโนโลยี E-Learning และ AI-Based Training มาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของทหารกองประจำการสอดคล้องกับที่กล่าวในสมุดปกขาวกองทัพบกปี

2567 ที่กล่าวว่า การฝึกต้องให้มีความเสมือนจริงและใช้ระบบผสมผสานด้วยระบบการฝึกภายใต้สภาพแวดล้อมจริง (Live) การฝึกภายใต้สภาพแวดล้อมจำลอง (Virtual) และการฝึกในระบบเสมือนจริงภายใต้สภาพแวดล้อมจำลอง (Constructive) การฝึกที่มีความยากและความท้าทายต่อหน่วยและกำลังพล และการฝึกที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการรบ รวมถึงการพัฒนาความทันสมัยของระบบจำลองยุทธ์สำหรับการวาดภาพการรบ (Wargames) เพื่อสนับสนุนระบบการฝึก²³

3.2 กลยุทธ์ในด้านการเตรียมกำลังของกองทัพบก จัดให้มีการพัฒนา โครงการฝึกงานร่วมกับภาคเอกชน เพื่อช่วยให้ทหารมีทักษะที่ใช้ได้หลังปลดประจำการ รวมทั้งจัดหลักสูตรพัฒนาทักษะดิจิทัลและไซเบอร์ เพื่อให้ทหารกองประจำการมีความรู้ที่ทันสมัยนั้น **สอดคล้องกับ**แนวนโยบายความมั่นคง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ให้สร้างความมั่นคงโดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ²⁴

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT - Defensive Strategy)

4.1 จากกลยุทธ์ที่ให้มีการปรับปรุง ระบบสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการรับราชการทหารนั้น กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดย Albert Bandura กล่าวว่าให้มีการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น การให้รางวัล คำชม หรือการเลื่อนขั้น รวมทั้งยังสอดคล้องกับสมมุติฐานของกองทัพบกที่แจ้งว่า การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านกำลังพลโดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญด้วย การพัฒนาระบบทหารกองประจำการอาสาสมัคร เพื่อเป็นแนวทางมุ่งไปสู่การมีทหารกองประจำการ ด้วยความสมัครใจทั้งระบบ

4.2 นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือภัยคุกคาม ใช้ Coaching Leadership และแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ (Gen Z) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปลูกฝังอุดมการณ์และสร้างขวัญกำลังใจนั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันเอกเกรียงศักดิ์ สืบธรรมมา ในเรื่อง การพัฒนาครูทหารใหม่เพื่อดำเนินการฝึกทหารใหม่ตามมาตรฐานกองทัพบก โดยกระบวนการสอนงาน (Coaching) และปรึกษาดูแล (Mentoring) ที่กล่าวไว้ว่าการสอนงาน (Coaching) เป็นกิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาทุ่มเทให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะ แบ่งปันความรู้ตลอดจนถ่ายทอดค่านิยมและพฤติกรรม ที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วย

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายนอกด้วยโมเดล PESTEL และปัจจัยภายในด้วยโมเดล 7S ของ McKinsey รวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ด้วย SWOT และ TOWS Matrix เพื่อประเมินโอกาส ความเสี่ยง จุดแข็ง และจุดอ่อนในบริบทของทหารกองประจำการนั้น ได้ผลสรุปดังนี้

สภาพปัญหาของ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

สภาพปัญหาของทหารกองประจำการในกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกหลากหลายด้านตามกรอบวิเคราะห์ PESTEL ซึ่งล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึก การพัฒนา และการสร้างแรงจูงใจของกำลังพลระดับต้นของกองทัพไทย ในด้านการเมือง พบว่าความตึงเครียดระหว่างประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และบทบาทของทหารไทยในสถานการณ์ความไม่สงบภายใน ทำให้ประชาชนบางส่วนมีทัศนคติลบต่อกองทัพ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และแรงจูงใจของผู้ที่เข้ามารับราชการ ด้านเศรษฐกิจ แม้จะมีนโยบายเพิ่มงบประมาณด้านความมั่นคง แต่ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมที่ชะลอตัวและค่าครองชีพที่สูง ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากำลังพล ทั้งยังทำให้ทหารบางส่วนขาดแรงผลักดันในการฝึกหรือปฏิบัติหน้าที่ ด้านสังคม การเปลี่ยนแปลงของค่านิยม โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ เช่น Gen Z ที่อาจมองว่าการรับราชการทหารเป็นภาระ และแนวโน้มประชากรลดลง ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้กองทัพต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน ด้านเทคโนโลยี แม้มีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีฝึก เช่น VR มาใช้ แต่ภัยไซเบอร์และการบิดเบือนข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียกลับส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการเกณฑ์ทหาร ด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้นอาจกระทบต่อแผนการฝึกภาคสนาม ขณะที่ด้านกฎหมาย แม้มีหลักประกันด้านสิทธิและสวัสดิการ แต่ข้อจำกัดบางประการยังส่งผลต่อการบริหารภายในหน่วย ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการออกแบบแนวทางพัฒนาใหม่ เพื่อให้การฝึกและการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารกองประจำการสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงทีต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สภาพปัญหาของทหารกองประจำการในกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ เมื่อพิจารณาจากปัจจัยภายในตามโมเดล 7S พบว่า แม้หน่วยจะมีจุดแข็งด้านโครงสร้าง การบังคับบัญชาที่ชัดเจน ระบบการฝึกที่เป็นมาตรฐาน และวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นวินัย แต่ยังมีจุดอ่อนที่สำคัญ เช่น โครงสร้างการฝึกที่ยังขาดความยืดหยุ่น กลยุทธ์ในการพัฒนา ทหารให้เป็นทหารอาชีพยังไม่ชัดเจน และระบบฝึกบางส่วนยังไม่ทันสมัย ขาดการใช้ เทคโนโลยี เช่น AI และ VR เข้ามาเสริม นอกจากนี้ ทหารกองประจำการรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่ม Gen Z ส่วนหนึ่งยังไม่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์อย่างลึกซึ้ง อันเป็นผล จากวิธีการถ่ายทอดที่ยังไม่สอดคล้องกับลักษณะของคนรุ่นใหม่ อีกทั้งยังพบข้อจำกัดด้าน ทักษะ โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและไซเบอร์ ซึ่งเป็นความสามารถสำคัญในยุคดิจิทัล ประกอบกับปัญหาอัตรากำลังพลที่ไม่เพียงพอ และสไตล์การบริหารที่ยังเน้นแบบดั้งเดิม ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาทหารกองประจำการในหน่วยยังไม่เต็มศักยภาพ และ ต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเป็นระบบเพื่อรองรับภารกิจที่ท้าทายมากยิ่งขึ้นในอนาคต

อุดมการณ์ทางทหารของทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

อุดมการณ์ทางทหารของทหารกองประจำการในกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ยังคงเป็นแกนหลักในการเสริมสร้างความจงรักภักดี ความเสียสละ และ ความรับผิดชอบต่อชาติ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า หน่วยยังมีโอกาสอย่างมากในการ พัฒนาและยกระดับการปลูกฝังอุดมการณ์เหล่านี้ให้ทันสมัยและตอบโจทย์บริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกำลังพลส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ อย่าง Gen Z ซึ่งมีวิถีคิดและพฤติกรรมที่ต่างจากอดีต การใช้เทคโนโลยี เช่น AI, VR และ e-Learning จะสามารถเข้ามาเสริมสร้างอุดมการณ์ทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ การฝึก และการปลูกฝังผ่านสื่อออนไลน์ รวมถึงการปรับรูปแบบ การบริหารให้ทันสมัยมากขึ้น โดยใช้แนวทาง Coaching Leadership เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และความผูกพันของกำลังพล นอกจากนี้ การพัฒนาเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน การส่งเสริม ทักษะทางไซเบอร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดกิจกรรมปลูกฝังอุดมการณ์ผ่านกิจการ พลเรือนและการสื่อสารสมัยใหม่ จะช่วยสร้างทหารที่ไม่เพียงมีวินัยและจิตสำนึก แต่ยังมี ความเข้าใจในบทบาทของตนในสังคมร่วมสมัยอย่างแท้จริง.

รูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางทหารให้กับ ทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

แนวทางการกำหนดรูปแบบการฝึกเพื่อเสริมสร้างแนวคิดและอุดมการณ์ ทางทหารให้กับทหารกองประจำการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ได้ออกแบบ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ

การพัฒนาเทคโนโลยีและบริบทของสังคมไทยที่มีความหลากหลายมากขึ้น การนำกลยุทธ์จาก TOWS Matrix มาปรับใช้ถือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการส่งเสริมอุดมการณ์ผ่านการพัฒนาระบบฝึกสมัยใหม่ เช่น การใช้ AI, VR และแพลตฟอร์มฝึกออนไลน์ ที่ไม่เพียงช่วยเพิ่มศักยภาพของครูฝึกและทหาร แต่ยังสื่อสารแนวคิดอุดมการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับลักษณะของคนรุ่นใหม่ ขณะเดียวกันควรมีกิจกรรมสาธารณประโยชน์และการสื่อสารเชิงรุก เพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกต่อสาธารณชน

ในด้านการเสริมสร้างอุดมการณ์ ควรเสริมการฝึกในหัวข้ออุดมการณ์ภาวะผู้นำ และการสร้างความสามัคคี เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางข้อมูลข่าวสารและค่านิยมสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ เช่น ระบบ E-Learning และ AI-Based Training ซึ่งช่วยให้ทหารสามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่องแม้อยู่ในภาวะฝึกภาคสนาม นอกจากนี้ควรมีการจัดโครงการฝึกงานกับภาคเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การใช้ชีวิตหลังปลดประจำการ ท้ายที่สุด ควรมีการปรับปรุงสวัสดิการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการรับราชการ ควบคู่กับการใช้แนวทางการบริหารแบบ Coaching Leadership ซึ่งเหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอุดมการณ์ทหารในมิติที่ลึกซึ้ง พร้อมสร้างความภาคภูมิใจและจิตสำนึกในการเป็นทหารที่มีคุณภาพของกองทัพในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดให้ การปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหารแก่ทหารกองประจำการเป็นนโยบายหลักระดับกองทัพบก โดยผนวกเข้าเป็นหนึ่งในแผนพัฒนากองทัพบกอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ไม่ผูกโยงกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ ควรผลักดันให้เกิด “แผนแม่บทการพัฒนาอุดมการณ์ทหารกองประจำการ” ที่มีกรอบแนวทางชัดเจนในระยะ 5 ปี และเชื่อมโยงกับนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ เพื่อให้การปลูกฝังอุดมการณ์สอดคล้องกับภัยคุกคามสมัยใหม่ โดยเฉพาะด้านสงครามข้อมูลและไซเบอร์

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

ควรพัฒนารูปแบบการฝึกอุดมการณ์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ โดยจัดทำหลักสูตรปลูกฝังอุดมการณ์แบบบูรณาการ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทหารกองประจำการผ่านกิจกรรมเชิงประสบการณ์ เช่น การฝึกภาวะผู้นำ, การสื่อสาร

ทางยุทธศาสตร์, และการรับมือกับข่าวสารบิดเบือน โดยใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น VR, E-Learning, และการใช้สื่อโต้ตอบออนไลน์ รวมถึงพัฒนา โครงการกิจกรรมจิตอาสา เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นทหารที่ใกล้ชิดประชาชน สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับ สังคม

นอกจากนั้น ควรจัดตั้ง “ชุดวิทยากรอุดมการณ์” หรือ “ครูต้นแบบ ด้านอุดมการณ์ทางทหาร” ภายในหน่วยฝึก ควรมีการคัดเลือกและพัฒนากำลังพลที่มีความรู้ความเข้าใจด้านอุดมการณ์ทางทหาร ให้เป็นวิทยากรประจำหน่วยฝึก หรือ ครูต้นแบบในด้านการปลูกฝังอุดมการณ์ โดยให้การอบรมเฉพาะทางทั้งด้านจิตวิทยา การสื่อสาร การสร้างแรงบันดาลใจ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้การปลูกฝัง อุดมการณ์มีความต่อเนื่อง น่าเชื่อถือ และสามารถเชื่อมโยงกับบริบทของทหาร กองประจำการในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่าง อุดมการณ์ทางทหารกับคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองของทหารกองประจำการ โดยเฉพาะในบริบทของสงครามยุคใหม่ (Hybrid Warfare) และสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ ควรศึกษาการเปรียบเทียบ แนวทางการปลูกฝังอุดมการณ์ของทหารกองประจำการในประเทศชั้นนำ เช่น สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ หรืออิสราเอล เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทไทย ตลอดจนศึกษาผลกระทบของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการฝึกอบรมอุดมการณ์ ว่าส่งผลต่อคุณภาพความคิด ความเข้าใจ และความผูกพันกับกองทัพอย่างไรในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

1. กองบัญชาการกองทัพไทย. คู่มือการปลูกฝังอุดมการณ์ทางทหาร. กรมยุทธการทหาร. 2559.
2. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2561.
3. กระทรวงกลาโหม. (ร่าง)แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566- 2570). 2560.
4. กองทัพบก. สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ.2567. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 9
5. กองทัพบก. สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ.2567. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 14
6. กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบก พ.ศ.2566 – 2570. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 34
7. กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบก พ.ศ.2566 – 2570. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 44
8. กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบก พ.ศ.2566 – 2570. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 50
9. Albert Bandura. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1977
10. สุทัศน์ จารุมณี, พลตรี. การฝึกทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนและพลิกแพลงเพื่อเอาชนะ. 2561
11. ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์. การพัฒนากำลังพลสู่การเป็นทหารอาชีพ. จุลสารด้านความมั่นคง ฉบับที่ 18. 2562. หน้า 4
12. กรมกิจการพลเรือน, กองทัพบก, หลักนิยมการกิจการพลเรือน. 2563
13. ศูนย์สงครามพิเศษ. (เพื่อพลาง)หลักนิยมการปฏิบัติการจิตวิทยา.(รส. 33-1). กองวิทยาการ. 2563.
14. กองทัพบก. คู่มือการสอนอบรมทหาร ว่าด้วย ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองในหน่วยทหาร. กรมยุทธศึกษาทหารบก. 2525. หน้า 1
15. กองทัพบก. ระเบียบและหลักสูตรการฝึกทหารใหม่เบื้องต้นทั่วไป สำหรับทหารทุกเหล่าของกองทัพบก (6 สัปดาห์). กรมยุทธศึกษาทหารบก. 2564. หน้า 30

16. เกรียงศักดิ์ สืบธรรมมา, พันเอก. การพัฒนาครูทหารใหม่เพื่อดำเนินการฝึกทหารใหม่ตามมาตรฐานกองทัพบก โดยกระบวนการสอนงาน (Coaching) และปรึกษาดูแล (Mentoring). เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,วิทยาลัยการทัพบก, 2560.
17. กองทัพบก. สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ.2567. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 2
18. กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบก 2566 – 2570. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 28
19. กองทัพบก. สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ.2567. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 4
20. กระทรวงกลาโหม. (ร่าง)แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566- 2570). 2560. หน้า 30
21. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2561. หน้า 3
22. กองทัพบก. แผนพัฒนากองทัพบก .2566 – 2570. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 38
23. กองทัพบก. สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ.2567. กรมยุทธการทหารบก. 2567. หน้า 9
24. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2561. หน้า 10

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก พิจักษณ์ บุปผาพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	21 มีนาคม 2523
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2539	โรงเรียนเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2545	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545 - 2548	ผู้บังคับหมวดปฏิบัติการพิเศษ ร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2549 - 2553	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2554 - 25554	ฝ่ายอำนวยการที่ 3 กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2555 - 2555	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2556 - 2557	หัวหน้าฝ่ายกำลังพล กองพลทหารราบที่ 11
พ.ศ. 2558 - 2559	ผู้ช่วยฝ่ายกำลังพล กองทัพอากาศที่ 1
พ.ศ. 2560 - 2562	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 9
พ.ศ. 2563 - 2565	ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 11
พ.ศ. 2566 - 2566	รองเสนาธิการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2567 - ปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์